

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» щодо тимчасового обмеження права на виїзд з України для призовників і військовозобов'язаних на період дії воєнного чи надзвичайного стану

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

З початком широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України та запровадженням в країні воєнного стану і загальної мобілізації, відповідно до Указу Президента України, затвердженого Законом України, зокрема було встановлено обмеження для військовозобов'язаних та призовників чоловічої статі віком від 18 до 60 років у праві на виїзд за кордон. Це обмеження прав людини, яке допускається як Конституцією України, так і основоположними міжнародними актами у сфері прав людини і основних свобод, було запроваджено з метою забезпечення виконання конституційного обов'язку громадян України щодо захисту Вітчизни.

При цьому, відповідно до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» призову на війську службу під час мобілізації не підлягають військовозобов'язані віком до 25 років, які пройшли базову загальновійськову підготовку чи базову військову службу. Так само, Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» не передбачено можливості призову на війську службу під час мобілізації призовників, якими, відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» є громадяни України чоловічої статі віком від 17 до 25 років.

Таким чином, громадяни України, які належать до цієї категорії, хоча і не можуть бути призвані на військову службу під час мобілізації, виїхати за межі України також не можуть. Як виняток, право на виїзд з України мають дві категорії осіб: військовослужбовці-контрактники віком до 25 років і студенти вітчизняних вузів віком 18-22 років, які за денною формою освіти здобувають ступінь вищої освіти бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування) в закладах вищої освіти України державної або комунальної форми власності та які є учасниками програм освітньої академічної мобільності і прямують на навчання в іноземні заклади освіти.

Разом з тим, велика кількість громадян України чоловічої статі віком від 18 до 25 років, які працюють чи навчаються за кордоном, уже більше 3-х років не можуть повернутися до своїх родин в Україну, оскільки через встановлені обмеження, не зможуть знову виїхати з України. Більше того, частина родин свідомо відправляють своїх 17-річних дітей з України за кордон, розуміючи, що після досягнення ними 18 річного віку виїзд стане неможливим. Також спостерігається зростання кількості старшокласників, які виїжджають за кордон для продовження навчання в середніх навчальних закладах.

Таким чином, наявність заборони на вільне пересування через державний кордон України громадян України чоловічої статі віком від 18 до 25 років створює серйозні перешкоди для повернення в Україну молодих людей,

створює труднощі для збереження зв'язку з рідними та Батьківщиною. Окрім того, ця заборона провокує пошук шляхів її обходу, які зазвичай пов'язані з порушенням закону.

Таким чином, необхідність перегляду правил виїзду за кордон призовників і військовозобов'язаних, які не досягли віку призову на військову службу під час мобілізації, є очевидною та не створює істотних загроз з точки зору забезпечення обороноздатності України.

Одночасно, важливо враховувати, що громадяни України чоловічої статі, яким виповнилося 25 років, підлягають призову на військову службу під час мобілізації на загальних підставах. Відповідно, для недопущення зловживань правом на виїзд з України з метою уникнення виконання конституційного обов'язку громадян України із захисту Вітчизни, вбачається за доцільне збереження існуючого обмеження на виїзд з України громадянам України чоловічої статі, яким 25 років виповнюється в поточному чи наступному роках.

2. Мета законопроекту та шляхи її досягнення

Метою законопроекту є внесення змін до Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», які усунуть існуючі обмеження права на виїзд з України призовників та військовозобов'язаних, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації у зв'язку з недосагненням ними віку призову на військову службу під час мобілізації.

3. Загальна характеристика та основні положення проекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» – зокрема, статтю 6 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«На період дії в Україні або в окремих її місцевостях воєнного чи надзвичайного стану також може бути тимчасово обмежено відповідно до закону право на виїзд з України для призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Зазначене тимчасове обмеження права на виїзд з України не може встановлюватися стосовно призовників та військовозобов'язаних, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації у поточному та наступному роках у зв'язку з недосагненням ними віку призову на військову службу під час мобілізації».

Крім цього, стаття 11, чинна редакція якої регламентує, що військовослужбовці можуть виїжджати з України на загальних підставах, доповнюється словами «якщо інше не встановлено законом».

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Регулювання правовідносин у зазначеній сфері здійснюється Конституцією України, Законом України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», а також іншими законодавчими актами.

5. Фінансово-економічне обґрунтування проекту Закону.

Реалізація положень Закону додаткових бюджетних коштів не потребуватиме.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту Закону

Прийняття цього Закону упорядкує застосування тимчасового обмеження права на виїзд з України громадян віком до 25 років, забезпечить вільний перетин державного кордону призовниками та військовозобов'язаними, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації у поточному та наступному роках у зв'язку з недосягненням ними віку призову на військову службу під час мобілізації, а також вирішить проблему з оформленням паспортів та військовим обліком, сприятиме збереженню довіри молоді до держави та створенню умов для повернення тих, хто виїхав.

Народні депутати України

Ф. В. Веніславський (№ 85)
та інші

